

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2012. május 9.

TÖRTÉNELEM
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2012. május 9. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszleletet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt! A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásakor az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége.

Eredményes munkát kívánunk!

I. Egyszerű választ igénylő, rövid feladatok

1. A feladat a világvallásokhoz kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

a) Melyik valláshoz kötődik a kép?

.....

b) Nevezze meg a festmény közepén található személyt!

.....

c) Hogyan nevezzük a középső alak körül elhelyezkedő személyeket?

.....

3 pont	
--------	--

2. A feladat az Oszmán Birodalom katonai rendszerével kapcsolatos.

Írja a kipontozott helyekre a megfelelő szakkifejezéseket! A felsorolt szakkifejezések közül válasszon! Két szakkifejezést nem kell beírnia. (Elemenként 1 pont.)

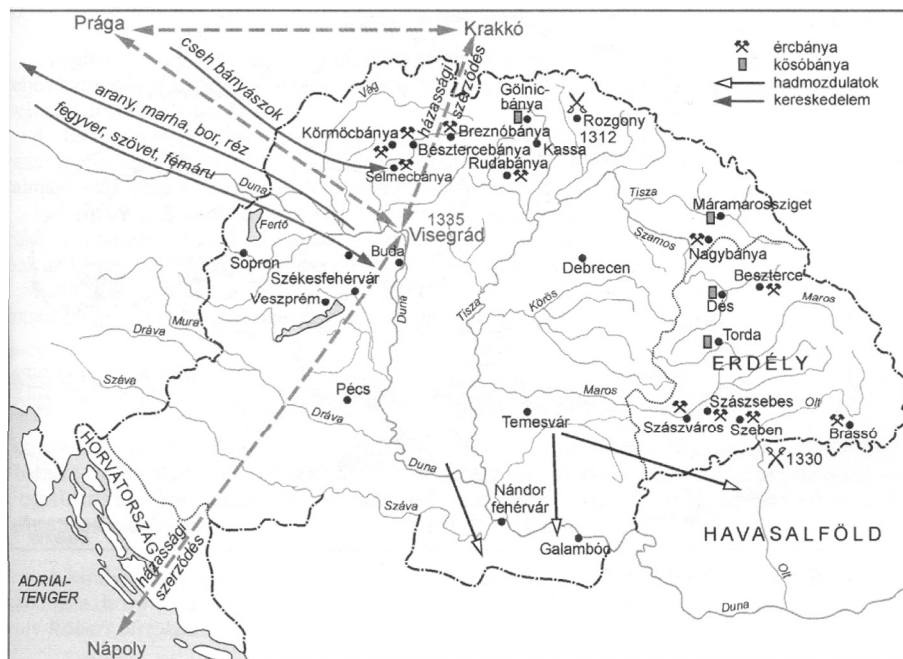
Szakkifejezések: janicsárok, kalifa, nádor, szpáhik, szultán, várnépek

„A kis-ázsiai török törzseket Oszmán vezér szervezte katonáállammá. A birodalom gazdasági alapját a meghódított területek kizsákmányolása jelentette. A születési előjogokat nem ismerték, minden föld a a)..... -é lett, aki egyben a legfőbb egyházi méltóság, a b)..... címét is megszerezte. Az államgépezet legfőbb része a hadsereg volt, amely két fontos fegyvernemre oszlott. A lovaskatonák, a c).....,

szolgáltatukért földbirtokot kaptak, de ez nem volt örökithető. A szultán bármikor visszavehette. A gyalogos d)..... zsoldoskatonák voltak, akiket toboroztak, vagy nagyobb részben gyermekkoruktól katonának, az iszlám terjesztőjének neveltek.” (tankönyvi szöveg)

4 pont

3. A feladat Károly Róbert gazdaságpolitikájához kapcsolódik. Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

Magyarország bányászata és külkereskedelme a XIV. században

„Elrendeljük, hogy ha az egyházak vagy nemesek bármelyikének földjén arany-, illetve ezüstbányát fognak találni, s amennyiben nem tagadják le azok létezését és nem tagadják meg a feltárásukat, akkor ugyanők örökre élvezzék azon földjeik változatlan birtoklását, amelyeken ezek az arany- és ezüstbányák találhatóak, sőt a földjükön talált arany-, illetve ezüstbányákból származó, a bányászok szokása szerint befolyó királyi jövedelmek harmadrészét is kapják meg.” (Károly Róbert rendelete, 1327)

a) Nevezzen meg a térkép alapján két olyan árucikket, amelyek Magyarország Nyugatra irányuló külkereskedelmi kivitelében fontos szerepet játszottak! (Elemenként 0,5 pont.)

b) Említse meg Károly Róbert két intézkedését, amelyek az aranybányászat fellendítését szolgálták! (Elemenként 0,5 pont.)

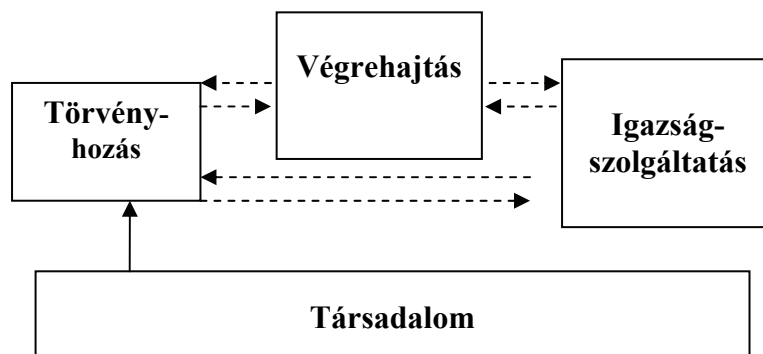
c) Az értékálló pénz bevezetése után Károly Róbert már nem alkalmazta a pénzrontást bevételei növelésére. Milyen újabb reformot vezetett be a kiesett jövedelem pótlására? (1 pont)

3 pont	
--------	--

4. A feladat a felvilágosodással kapcsolatos.

Párosítsa a forrásokat a táblázatban található fogalmakkal! Írja a táblázatba a megfelelő forrás (ábra vagy idézet) betűjelét! Egy forrás kimarad. (Elemenként 1 pont.)

A)

B) „[...] az a célja, hogy összegyűjtse a föld színén szétszórt ismereteket, feltárja ez ismeretek általános rendszerét azoknak az embereknek, akikkel egy korban élünk s átadja őket azoknak, akik majd miutánunk jönnek; az elmúlt századok munkái így módon nem lesznek fölöslegesek az eljövendő századoknak; unokáink nemcsak műveltebbek, hanem erényesebbek és boldogabbak is lesznek; s mi magunk se halunk meg anélkül, hogy ne használnánk az emberiségnek.” (Diderot)

C) „Az első ember, aki bekerített egy földdarabot és azt találta mondani: ez az enyém, s oly együgyű emberekre akadt, akik ezt el is hitték neki, ez az ember teremtette meg a polgári társadalmat. Mennyi büntől, háborútól, gyilkosságtól, nyomorúságtól és szörnyűségtől menekült volna meg az emberi nem, ha valaki kiszakítja a jelzőkarókat vagy betemeti az árkot, és így kiált társaihoz: Ne hallgassatok erre a csalóra! Elvesztetek, ha megfeledeztek róla, hogy a termés mindenkié, a föld pedig senkié!” (Rousseau)

D) „Az 1760-70-es évektől kezdődően az európai fejlődési centrumtól leszakadóban lévő országokban megvalósított kormányzati elv, amely a felzárkózást, vagy legalábbis a lemaradás mérséklését igyekezett megvalósítani, egy-egy filozófiai munkára építve – és gyakran ugyanezen filozófusok közvetlen segítségével.” (Lexikon szócikk)

E) „Minden személy, valamennyi képességével együtt, az általános akarat legfőbb irányítása alatt egyesül, és mindenkit testületileg az összesség elkülöníthetetlen részévé fogadunk.” (Rousseau)

Fogalmak	Forrás betűjele
a) felvilágosult abszolutizmus	
b) társadalmi szerződés	
c) francia enciklopédia	
d) hatalmi ágak megosztása	

4 pont

5. A feladat a Rákóczi-szabadságharc fordulópontjaihoz kapcsolódik.

Az alábbi források a táblázatban szereplő egy-egy eseményhez kapcsolódnak. Írja be a táblázatba az események mellé a megfelelő forrás betűjelét! (Elemenként 1 pont.)

A) „Végül megegyeztek abban, hogy a vezér címe az ország nyelvének szellemében olyan fejedelmet jelöljön, aki vezérel, jobban mondva a szövetkezett rendek vezérlő fejedelmét amit a latin Dux szóval jelöl. Ezt a tervet helyeseltem.” (II. Rákóczi Ferenc emlékirataiból)

B) „Már nem emlékszem rá pontosan, én ajánlottam-e, vagy Bercsényi, hogy nyilvánítsunk érvénytelennek minden igényt, melyet az Ausztriai Ház a nemzettel szemben fenntart. Ezt az indítványt tapssal fogadták, aláírták, és később kinyomták.” (II. Rákóczi Ferenc emlékirataiból)

C) „Oda igyekeztem, ahogy mondják lóhalálában vágatva, az árkokon keresztül, és mikor közeledtem láttam, hogy ennek az ezrednek az eleje is indulni készül. Siettem, hogy visszatartsam őket, és nem nagyon ügyeltem a talajra, [...] a ló rosszul lendült ugrásba, megbotlott, bukfcencet vetve összerogyott, és kiadta páráját. [...] bal szemem fölött nagy zúzódás keletkezett, és eszméletemet elvesztettem. Lóra ültettek és elvezettek a csataterőről egy közeli erdőbe, ahol megtudtam, hogy minden elveszett...” (II. Rákóczi Ferenc emlékirataiból)

D) „Előadták nekem a nép végső nyomorát, a kétségbeesést, amely arra kényszeríti őket hogy fegyvert fogjanak, ha állapotukat megszanom és bármiféle segítséget ígérek nekik. [...] úgy döntöttünk hogy ki kell használnunk a lelkek hevülését, és néhány zászlót és hadi jelvényt kell nekik megbízottainkkal elküldeni nyílt levelek kíséretében.” (II. Rákóczi Ferenc emlékirataiból)

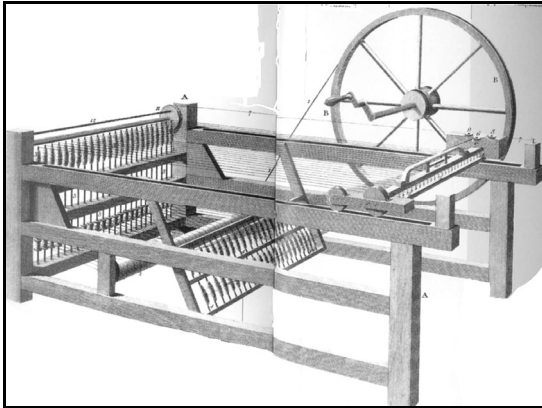
Esemény	A forrás betűjele
a) Az ónodi országgyűlés kimondja I. József trónfosztását.	
b) A tiszaháti felkelők követei felkeresik II. Rákóczi Ferencet Brezán várában.	
c) A kuruc sereg Trencsénnél vereséget szenved.	
d) A szécsényi országgyűlés döntést hoz Magyarország politikai irányításáról.	

4 pont

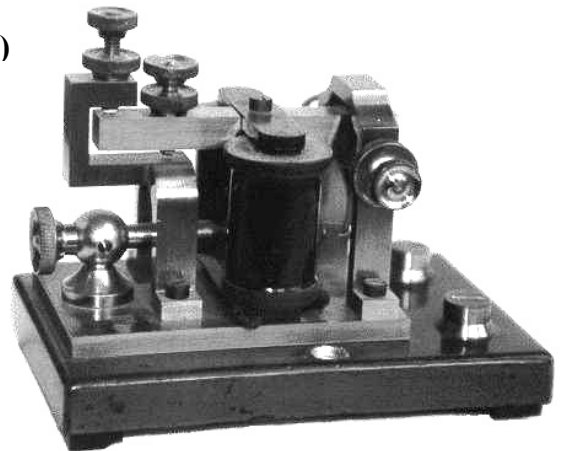
6. A feladat az első ipari forradalom találmányaival kapcsolatos.

Rendelje a képekhez a találmány leírását és az elnevezését! Írja a táblázatba a megfelelő betűjeleket és sorszámokat! A találmányok közül egy kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

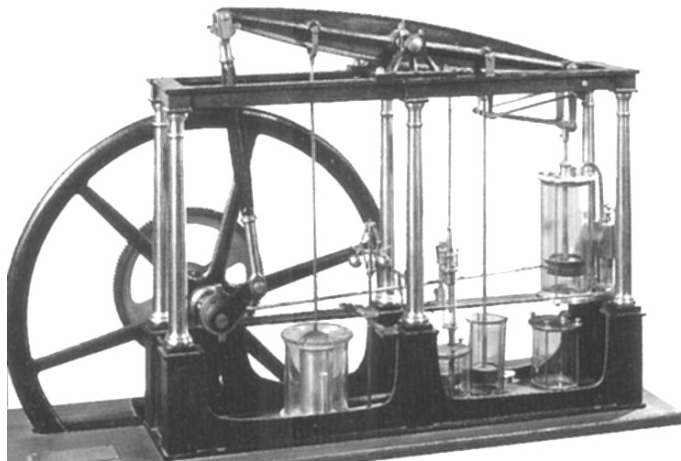
a)

b)

c)

d)

A) „James Watt angol technikus által tökéletesített gép [...] a gőzt szelepek segítségével hol felülről, hol alulról eresztette rá a dugattyúra, így [...] a gőz végzi a tényleges munkát. Előnye, hogy a munkahengert nem kell folyton lehűteni és felmelegíteni, és ezzel nem vész el energia.” (*Lexikon szócikk*)

B) „Hargreaves által 1764-70 között kialakított és tökéletesített gép [...], mely nyolc, majd tizenhat orsót tudott hajtani egyszerre.[Ezzel a szerkezettel] huszonöt-ször annyi lent lehetett feldolgozni, mint a hagyományos rokkával.” (*Lexikon szócikk*)

C) „Miután megadták a jelet, a gép roppant kocsisorával együtt megindult. [...] A gép 65 perc elteltével megérkezett Darlingtonba. George Stephenson konstrukciója bizonyult a leggyorsabbnak.” (*Korabeli beszámoló; 1825*)

D) „[...] alkalmasnak bizonyult a hírek olyan sebességgel történő továbbítására, ami ezen a területen a mozdonyok teljesítőképességét messze túlszárnyalta. [...] készüléke már lehetővé teszi gondolataink legpontosabb, tökéletesen biztos közlését [...].” (Korabeli beszámoló; 1844)

1. gőzmozdony 2. gőzgép 3. elektromos távíró 4. esztergapad 5. fonógép

A képek betűjele	A leírás betűjele	A találmányok sorszáma
a)		
b)		
c)		
d)		

4 pont	
--------	--

7. A feladat a dualizmus korának iparára vonatkozik.

Írja az állítások mellé az alábbi táblázatban olvasható ágazatok közül a megfelelő! Minden ágazat mellé írjon egy ipari központot a mellékelt térkép alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

Ágazat	1898		1913		
	Munkáslétszám (fő)	Termelési érték (1000 korona)	Munkáslétszám (fő)	Termelési érték (1000 korona)	
N E H É Z	Bányászat	69 881	98 045	84 191	179 742
	Vas- és fémipar	44 545	184 125	62 081	503 087
	Gépgyártás	33 008	132 011	47 638	229 991
	Villamosenergia-termelés	3003	35 095	12 768	75 023
	Építőanyag ipar	31 589	51 309	65 850	136 581
	Vegyipar	12 145	83 831	25 548	241 993
K Ö N N Y Ú	Faipar	28 227	96 726	69 653	225 075
	Bőripar	4722	30 928	9 412	91 245
	Textilipar	13 742	53 473	46 380	208 629
	Ruházati ipar	3539	20 407	10 962	33 393
	Papíripar	5469	15 955	9 395	52 520
	Élelmiszeripar	46 119	645 978	77 167	1 287 707
	Nyomdaipar	6078	17 079	11 124	50 489
Összesen	302 067	1 464 962	532 169	3 314 479	

A gyáripar ágazati szerkezete a XIX. század végén és a XX. század elején

Magyarország ipara 1913-ban

Állítás	Ágazat	Ipari központ (város)
a) A második legtöbb munkást foglalkoztató nehézipari ágazat a XIX. század végén.		
b) Termelési értékét tekintve a legkiemelkedőbb könnyűipari ágazat az első világháború előtt. Már az 1850-es évektől dinamikusán fejlődik.		
c) A legdinamikusabban fejlődő könnyűipari ágazat. Kezdetben az osztrákok uralták a piacot, fellendülés a századfordulótól tapasztalható.		
d) Modern nehézipari ágazat, melyben a munkaerő létszáma 1898 és 1913 között nagyjából megkétszereződött, mialatt a termelési érték nagyjából háromszorosára nőtt.		

4 pont

8. A feladat a nők szerepének a XX. század első felében bekövetkezett változásaihoz kapcsolódik.

Döntse el a források és ismeretei alapján az állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Választását X jellel jelölje! (Elemenként 1 pont.)

Női aktív keresők társadalmi megoszlása (1910–1930) (a női népesség százalékában)		
Társadalmi osztály, réteg	1910 (%)	1930 (%)
Szellemi szabadfoglalkozású	3,9	8,1
Önálló kisiparos, kiskereskedő	7,9	7,5
Munkás	9,3	16,0
Háztartási alkalmazott	20,1	16,1
Napszámos	4,0	2,0
Mezőgazdasági munkás, cseléd	17,4	13,4

(Andorka Rudolf: *A társadalmi mobilitás változásai Magyarországon*)

Női divat az 1920-as években

Állítás	Igaz	Hamis
a) Az első világháború kirobbanását követő bő másfél évtizedben ugrásszerűen nőtt a mezőgazdaságban dolgozó nők aránya Magyarországon.		
b) Az 1910-es és 1920-as évek Magyarországon nőtt az értelmiségi pályán elhelyezkedő nők aránya.		
c) A divat is követte a változásokat: a női viselet kényelmesebbé vált, ezzel könnyebb mozgást tett lehetővé.		
d) 1930-ban Magyarországon a legtöbb nő gyári munkásként dolgozott.		

4 pont

9. A feladat a magyarországi zsidóság XX. századi történetével kapcsolatos.

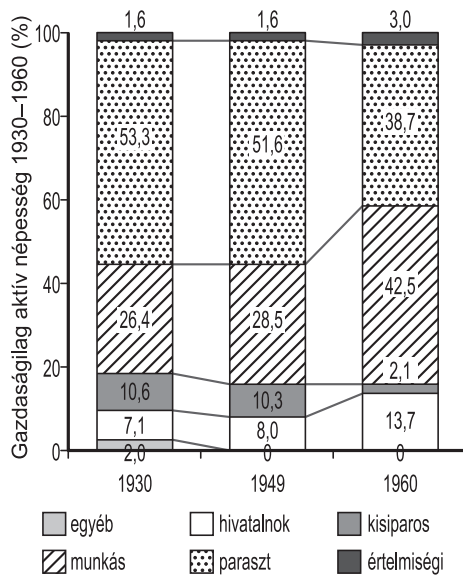
Párosítsa a felsorolt eseményeket a megfelelő időszakhoz! Írja az események betűjelét a táblázatba! Egy sorban csak egy betűjel szerepelhet. Egy időszakhoz nem tartozik esemény, oda írjon X jelet! (Elemenként 1 pont.)

- A) a deportálások megszervezése és kezdete
- B) a „numerus clausus”-törvény elfogadása
- C) a harmadik zsidótörvény benyújtása és elfogadása

Időszak	Az esemény betűjele
a) az ellenforradalmi rendszer konszolidációjának kezdeti időszaka	
b) a nagy világgazdasági válság időszaka	
c) a Magyarország második világháborús hadba lépését követő hónapok	
d) a Magyarország német megszállását követő hónapok	

4 pont

10. A feladat az 1950-es évek első felének magyarországi iparosításával kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A Sztálinvárosi Vasmű építése

„[...] ötéves tervünk alapkérdése a vas- és acétermelésünk fejlesztése olyan ütemben, amelyre nincs példa a magyar ipar történetében.” (Gerő Ernő; 1950)

a) Melyik állam gazdasági modellje alapján indult meg az iparosítás? (1 pont)

.....

b) Nevezzen meg a források alapján két olyan változást, amely az ipar megnövekedett munkaerőigényét biztosítani tudta! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

c) Karikázza be annak az egy mondatnak a betűjelét, amelyik igaz a korszak iparosítására! (1 pont)

- A) Az iparosítás során mindenekelőtt Magyarország természeti adottságait vették figyelembe.
 B) Az iparosítás során a hangsúlyt a nehéziparra helyezték.
 C) Az iparosítás elősegítette az életszínvonal általános emelkedését.

3 pont

11. A feladat a XX. századi tömegkultúra jelenségeivel foglalkozik.

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„A művészeteket a XX. századra új, a korábbi korszakok számára részben ismeretlen megosztottság is jellemzi. A kultúra mai világa egyre kevésbé írható le a népi és az elitkultúra együttélésének modelljében, azt fokozatosan az ún. magas (vagy artisztikus) illetve a tömegkultúra kettőssége váltja fel. [...] A tömegkultúra előzménye a népszerű (vagy populáris) kultúra (kalendárium, ponyvairodalom, románc, tánczene) [...]. A tömegkultúra a városi ember "folklórja". A városiasodás, iparosodás, eltömegesedés, a kulturális árutermelés, a technikai reprodukció, a telekommunikáció és az információipar feltételeihez alkalmazkodó művelődési mód. A modern tömegkultúra, a nagyipari módon szervezett kultúragyártó ágazat ma emberek százmilliói számára termel meséket, érzéki képeket és csábító hangzásvilágot. Termékei a hálózatba kapcsolódó számítógépek és a műholdak hatósugarának függvényében szinte bárhová eljuttathatóak.” (Hartai László–Muhi Klára: *Mozgóképkultúra és médiaismeret*)

a) Az alábbiak közül melyik az, amelyiket a forrás a XX. századi tömegkultúra ellentétének tekint? Karikázza be a helyes válasz betűjelét!

- A) magas kultúra
- B) népi kultúra
- C) populáris kultúra

b) Milyen, a társadalom szerkezetét érintő változás járult hozzá a tömegkultúra elterjedéséhez?

.....

c) Miért fontos a telekommunikáció fejlődése a tömegkultúra elterjedése szempontjából?

.....

.....

3 pont	
--------	--

12. A feladat a mai magyar társadalommal kapcsolatos.

Válaszoljon a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvénnyel kapcsolatos kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Írja be a táblázat negyedik oszlopába annak a paragrafusnak a számát, amelyik segít a kérdés megválaszolásában! (Egy sorba csak egy számot írhat.) (Elemenként 0,5 pont.)

„1. § E törvény értelmében nemzeti és etnikai kisebbség (a továbbiakban: kisebbség) minden olyan, a Magyar Köztársaság területén legalább egy évszázada honos népcsoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, tagjai magyar állampolgárok és a lakosság többi részétől saját nyelve és kultúrája, hagyományai különböztetik meg, egyben olyan összetartozás-tudatról tesz bizonyosságot, amely mindezek megőrzésére, történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul.

4. § A Magyar Köztársaság tilalmaz minden olyan politikát, amely:

- a kisebbségnek a többségi nemzetbe való beolvasztását célozza vagy ezt eredményezi;
- a kisebbségek által lakott területek nemzeti vagy etnikai viszonyainak a kisebbség szempontjából hátrányos megváltoztatására irányul;

5. § A Magyar Köztársaságban a kisebbségek alkotmányos joga helyi és országos önkormányzatok létesítése.

7. § Valamely nemzeti, etnikai csoporthoz, kisebbséghez (a továbbiakban: kisebbséghez) való tartozás vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga. A kisebbségi csoporthoz való tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető.

10. § A kisebbséghez tartozóknak a közéletben való részvétele nem korlátozható. Érdekeik kifejezésére, védelmére - az alkotmányos szabályozás szerint - [...] szervezeteket hozhatnak létre.

18. § A kisebbségi közösségeknek joguk van:

[...] a törvények keretei között saját országos nevelési, oktatási, kulturális, tudományos intézményhálózat kialakítására.

20. § Az Országgyűlés megválasztja a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosát. A köztársasági elnök a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosának személyére vonatkozó javaslatának megtétele előtt kikéri az országos kisebbségi önkormányzatok - ha valamely kisebbség ilyen önkormányzattal nem rendelkezik, az adott kisebbség nyilvántartásba vett országos érdekképviselői szervének - véleményét." (Részletek az 1993. évi LXXVII. törvényből)

Kérdés	igen	nem	A paragrafus száma:
a) Megengedi-e a törvény nemzetiségi párt alapítását?			
b) Megilletik-e a kisebbségi jogok a bevándorlókat?			
c) Kötelező-e válaszolni az országos népszámláláson a nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó kérdésre?			
d) Elfogadhatónak tartja-e bizonyos esetekben ez a törvény az erőszakos asszimilációt?			
e) Van-e valamilyen beleszólásuk a nemzetiségeknek az ő érdekeiket védő országgyűlési biztos személyének kiválasztásába?			

5 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó feladat,
kettő, a **magyar történelemre** vonatkozó, egy **rövid** és egy **hosszú**,
különböző korszakokra vonatkozó feladat.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Francia abszolútizmus	rövid
	14.	Náci ideológia	rövid
Magyar történelem	15.	Magyarország XVIII. századi népessége	rövid
	16.	A tatárjárás következményei	hosszú
	17.	Széchenyi a reformkorban	rövid
	18.	Budapest a századfordulón	hosszú
	19.	Magyar külpolitika a két világháború között	rövid
	20.	Az 1956-os forradalom és szabadságharc	hosszú

Segítségül megadjuk a helyesen kiválasztott feladatok sorszámainak lehetséges kombinációit.

Jelöljön meg egy oszlopot az alábbi táblázatból!

Karikázza be a választott oszlop betűjelét!

Feladattípus	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
rövid	13.	13.	13.	13.	13.	13.	14.	14.	14.	14.	14.	14.
rövid	15.	15.	17.	17.	19.	19.	15.	15.	17.	17.	19.	19.
hosszú	18.	20.	16.	20.	16.	18.	18.	20.	16.	20.	16.	18.

Csak a szabályok szerint kiválasztott feladatok értékelhetők! A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során fogalmazvány (piszkozat) készíthető!

13. A feladat a francia abszolutizmussal kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével, hogyan valósult meg az abszolutista kormányzás XIV. Lajos Franciaországában!

„Uraim, azért hívtam önöket, hogy elmondjam: eddig az államügyeket saját akaratomból a néhai Mazarin bíboros úr irányította. Most elérkezett az ideje, hogy magam kormányozzak. Önök segíteni fognak a tanácsaikkal, amikor én kérem Önöktől. Elrendelem, kancellár úr, hogy semmit se pecsételjen le az én parancsom nélkül, és Önök, Államtitkár urak, a rendelkezésem nélkül semmit sem írhatnak alá, még egy útlevelet sem.” (XIV. Lajos beszéde a miniszterekhez Mazarin halálának másnapján; 1661)

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

14. A feladat a náci ideológiával kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a náci ideológia jellemző vonásait!

*„Porba Nagy-Németország minden ellenségével!”
(Propagandaplakát; 1940)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

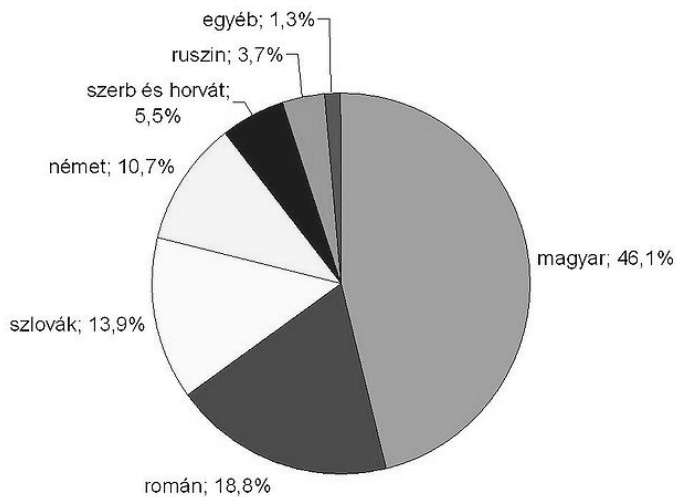
.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

15. A feladat a XVIII. századi Magyarországgal kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei alapján, hogyan változott a népesség a XVIII. század folyamán! Térjen ki a változások okaira! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

Magyarország népessége (Horvátországgal együtt)	
a XVIII. század elején (becslés)	a XVIII. század végén (népszámlálás)
4 millió fő	9,5 millió fő

Etnikai arányok Magyarországon a XVIII. század végén

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

16. A feladat a tatárjáráshoz kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a tatárjárás következményeit és IV. Béla tatárjárást követő politikáját! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„[...] szemügyre vettük a tatároktól elpusztított vidéket [...]. Az egyházak tornyai voltak útmutató jeleink egyik helyséből a másikba, és ezek is borzalmas utat jelöltek [...]. Gyulafehérvár városába érkeztünk, ahol semmit sem találtunk, csak megölték csontjait és koponyáit, a bazilikák és paloták szétrombolt és aláásott falait. [...] És a tizedik mérföldkőnél [...] volt egy csodálatosan magas hegy [...] embereknek és asszonyoknak nagy sokasága menekült ide, és most könnyek között fogadtak. [...] Végül fekete kenyeret adtak nekünk, amelyet lisztből és összemorzolt tölgyfakéregből sütöttek.” (Rogerius: *Siralmas ének*)

„Miután a tatárok egykor az ország lakosainak nagy részét megölték, vagy elhurcolták, s az ország, amely azelőtt telve volt néppel, sok helyütt pusztasággá vált, királyi rendelettel igyekeztünk a világ minden részéről mind katonákat, mind földműveseket gyűjteni, az elpusztított és lakosaiktól elhagyott földek benépesítésére.” (IV. Béla 1268. évi oklevele)

„Mi [IV. Béla] Isten kegyelméből Magyarország királya [...] tudtára adjuk mindazoknak, akik jelen levelünket megtekintik, hogy Magyarország összes nemesei, akiket királyi servienseknek mondanak, hozzánk járulván, tőlünk alázatosan azt kérték, hogy őket [...] elnyert szabadságukban megtartani

kegyeskedjünk [...] Mivel úgy találtuk , hogy kéréseik és követeléseik jogosak és törvényesek, tanácsot tartván báróinkkal s az ő hozzájárulásukkal azokat teljesítendőnek véltük [...]. Úgyszintén elrendeltük, hogy minden évben a szent király ünnepén, közülünk valaki tartozzék Fehérvárra jönni, és minden megyéből két vagy három nemes tartozzék megjelenni, hogy azoknak jelenlétében minden kártevésről és jogtalanságról, bárki okozta és követte el azokat, minden panaszosnak elégtételt szolgáltatassunk.” (Az 1267. évi törvényből)

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

17. A feladat a reformkori Magyarország történetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével Széchenyi István grófnak a magyar gazdaság átalakítása érdekében megfogalmazott javaslatait!

„7-szer: a házi pénztár s országgyűlési költségek a nemestül is idomzat szerint [a birtok arányában] viseltessenek. Ezen törvények következtében új életre ébredend a hon, s nagyobb lévén a mozgás, szükségkép foly, hogy

8-szor: a vizek elrendezése, utak készítése s jó karban tartása, valamint a belvámok – mindenkitül egyenlőn fizetve – országgyűlési tárgyak legyenek; mert ilyesekben harmónia és szoros egybehangzás kell. De mind emellett a szorgalom hatalmasan nem léphet elő; s így félre kell vetni mint káros akadályt,

9-szer: a monopóliumokat, céheket, limitatiókat [a hatósági árszabásokat] s egyéb ilyes intézeteket örökre.” (*Stádium; 1833*)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

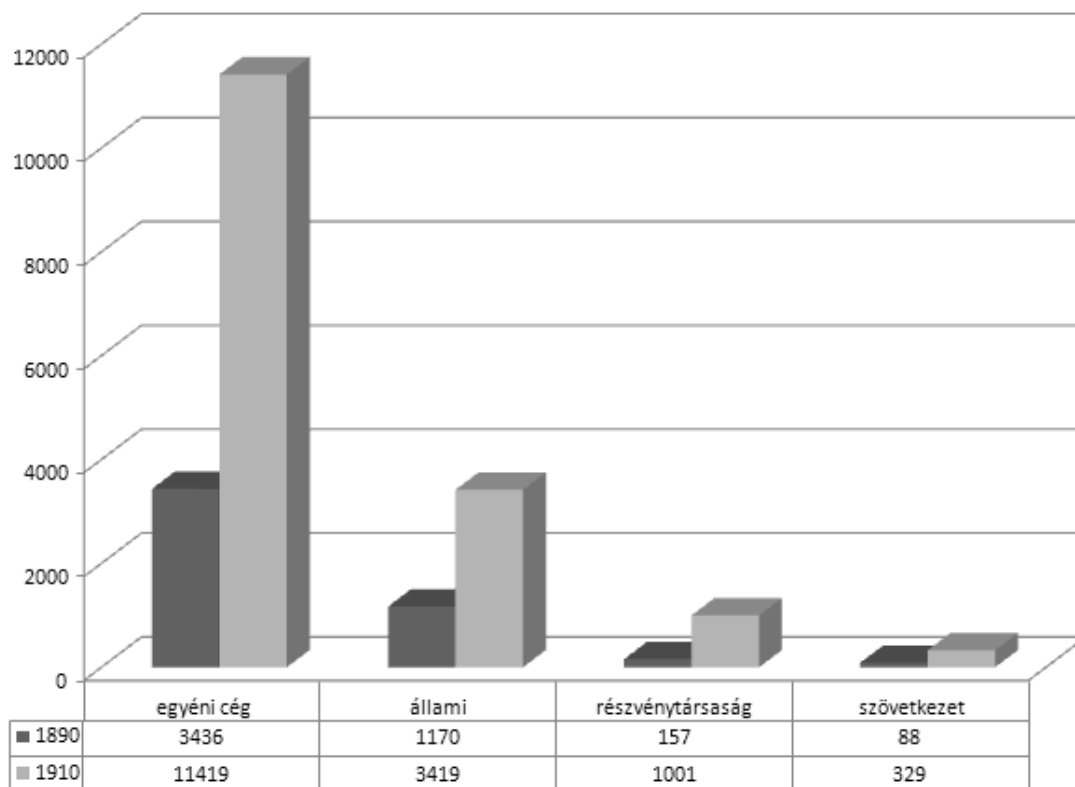
.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

18. A feladat a dualizmus korával kapcsolatos.

(hosszú)

Mutassa be Budapest gazdasági szerepét, fejlődését és társadalmának átalakulását a XIX-XX. század fordulóján a források és ismeretei segítségével! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

A bejegyzett cégek száma Budapesten vállalkozási forma szerint

„1. §. Hogy a Duna-folyam Buda-Pest mellett aképpen szabályoztathassék, a mint a hajózás és kereskedés országos érdekei igénylik s a főváros, mint az ipar és kereskedelem központja, oly állásba emeltessék, mely számára a szabad közlekedés mindazon előnyeit biztosítsa a melyek az ipar és kereskedés fejlődésének nélkülözhetlen feltételei: felhatalmaztatik a ministerium, hogy ezen országos célból szükséges beruházásokra huszonnégy millió osztrák értékű forint erejéig sorsolási kölcsönt köthessen.” (1870. X. törvénycikk)

Budapest lakosságának megoszlása foglalkozási csoportok szerint

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

19. A feladat a két világháború közötti magyar történelemmel kapcsolatos. (rövid)
Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével, milyen szerepet játszott a területi revízió kérdése az 1920-as évek magyar külpolitikájában! Használja a Középiskolai történelmi atlaszt!

„Mi nem tartományokat veszítettünk el. Bennünket feldaraboltak. [...] mi fajunk egyharmadáról örök időkre le nem mondhatunk. Ezt igazságul elfogadni nem tudjuk. [...] Ha valaki a mellényét rosszul gombolta be, öltözkését csak úgy hozhatja rendbe, ha kigombolja, és azután jól gombolja be. Ezekre a határookra egy végleges békét felépíteni nem lehet. Ezekre a határookra fel lehet építeni egy börtönt, amelyben mi vagyunk az őrzöttek és a győzők az őrzők. [...] nekünk más határookra van szükségünk.” (Bethlen István beszédéből; 1928)

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

20. A feladat az 1956-os magyar forradalommal és szabadságharccal kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a forradalom kirobbanásához vezető okokat! Ismertesse a forradalom kirobbanásának napján történt legfontosabb eseményeket!

„5. Általános, egyenlő és titkos választásokat követelünk az országban, több párt részvételével [...]

7. Követeljük az egész magyar gazdasági élet átszervezését [...] Vizsgálják felül a tervgazdaságon alapuló egész gazdasági rendszerünket a hazai adottságoknak [...] szem előtt tartásával.

9. Követeljük az iparban alkalmazott normák teljes revízióját, munkások és értelmiségiek bérkövetéseinek sürgős és alapvető rendezését. Kérjük a munkások létminimumának megállapítását.

10. Követeljük a beszolgáltatási rendszer új alapokra való fektetését [...] az egyénileg dolgozó parasztok egyenrangú támogatását.
11. Követeljük az összes politikai és gazdasági pereknek független bíróságon való felülvizsgálását, az ártatlanul elítéltek szabadon bocsátását és rehabilitálását.
12. Teljes vélemény- és szólás- és sajtószabadságot, szabad rádiót [...]
13. Követeljük, hogy [...] a Sztálin-szobrot [...] bontsák le [...]
14. [...] kívánjuk a régi magyar Kossuth-címer visszaállítását, [...] március 15-e nemzeti ünnep, [...] október 6-a pedig nemzeti gyásznap [...] legyen. "(Részletek a magyar egyetemi ifjúság 16 pontjából)

A Sztálin-szobor október 23-án este

„Népünk ellenségeinek legfőbb törekvése ma az, hogy megkíséreljék megingatni a munkásosztály hatalmát, lazítani a munkás-paraszt szövetséget, aláásni a munkásosztály vezető szerepét országunkban, megrendíteni népünk hitét pártjában, a Magyar Dolgozók Pártjában, megkíséreljék lazítani a szoros baráti kapcsolatokat országunk, a Magyar Népköztársaság és a többi szocializmust építő ország között, különösen pedig országunk és a Szocialista Szovjetunió között. [...] Azt állítják, hogy a Szovjetunióval nem egyenrangú kereskedelmet folytatunk, hogy a Szovjetunióhoz való viszonyunk állítólag nem az egyenlőség viszonya, és hogy függetlenségünket állítólag nem az imperialisták ellen, hanem a Szovjetunióval szemben kell megvédeni. Mindez szemenszedett valótlanosság [...]” (Részlet Gerő Ernő rádióbeszédéből)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Világvallások	3	
	2. Oszmán Birodalom	4	
	3. Károly Róbert gazdaságpolitikája	3	
	4. Felvilágosodás	4	
	5. Rákóczi-szabadságharc	4	
	6. Ipari forradalom	4	
	7. Dualizmus kori ipar	4	
	8. Női emancipáció	4	
	9. Magyar zsidóság	4	
	10. Az 1950-es évek ipara	3	
	11. Tömegkultúra, reklám	3	
	12. Mai magyar társadalom	5	
	I. Összesen		45
II. Szöveges kifejtendő feladatok	13. Francia abszolútizmus	12	
	14. Náci ideológia	12	
	15. Magyarország XVIII. századi népessége	12	
	16. A tatárjárás következményei	21	
	17. Széchenyi a reformkorban	12	
	18. Budapest a századfordulón	21	
	19. Magyar külpolitika a két világháború között	12	
	20. Az 1956-os forradalom és szabadságharc	21	
	II. Összesen		45
Az írásbeli vizsgarész pontszáma:		90	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: